

©2016 р. Я.Й. Бігун, В.Ю. Слюсарчук, П.Ф. Ярема

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА В.П. РУБАНИКА

01.01.1917–09.04.1993

Василь Павлович Рубаник народився 1 січня 1917 року в селі Клишки Шосткинського району Сумської області.

Після закінчення в 1930 році семи класів Василь Павлович допомагав батькам по господарству, у 1934–1935 роках працював діловодом у сільській раді, а у 1935–1938 роках – на будівництві, навчаючись одночасно на робітфаці в місті Шостка.

У 1938 році В.П. Рубаник вступив до Київського державного університету, але закінчити університет завадила війна. З третього курсу – у 1941 по 1945 роках, В.П. Рубаник брав участь у Другій світовій війні, офіцера танкіст, нагороджений багатьма орденами і медалями.

Звільнившись з армії в запас у 1946 році, В.П. Рубаник до 1950 року працював учителем фізики і математики в школах міста Шостки. У 1948 році заочно закінчив Київський педагогічний інститут.

У 1950 році вступив до аспірантури Київського державного університету (його науковим керівником був професор Ю.О. Митропольський), яку закінчив у 1953 році з захистом кандидатської дисертації "Резонансные явления в некоторых нелинейных системах".

З вересня 1953 року наукова і педагогічна діяльність В.П. Рубаника пов'язана з Чернівецьким державним університетом. У 1953–1954 роках він працював на кафедрі диференціальних рівнянь на посаді старшого викладача, наступні два роки виконував обов'язки завідувача цієї кафедри. З березня 1956 року – доцент кафедри диференціальних рівнянь, а з грудня 1958 року і до кінця 1960-1961 навчального року знову виконував обов'язки завідувача кафедри. Був деканом фізико-математичного факультету в 1960–1961 роках. З вересня 1961 по травень 1962 року виконував обов'язки за-

відувача кафедри математичного аналізу. У 1968–1972 роках – проректор із наукової роботи Чернівецького державного університету.

У 1964 році В.П. Рубаник захистив докторську дисертацію "Колебания квазилинейных систем из запаздывающими связями", науковий керівник – дійсний член Академії наук УРСР Ю.О. Митропольский.

В.П. Рубаник надавав значної уваги науковій тематиці прикладного характеру. За його ініціативою в 1962 році була створена кафедра прикладної математики і механіки, якою він завідував у 1962–1972 роках. У 1972 році він заснував кафедру математичних проблем управління і кібернетики, завідувачем якої був до 1976 року.

В.П. Рубаник започаткував наукову тематику, яка на той час була досить популярною в Україні і за рубежом, мала прикладне значення і не залишається поза увагою і в наш час. Він і його учні досліджували квазілінійні коливні системи із запізненням під дією детермінованих і випадкових збурень. Для таких систем розвивався метод усереднення й асимптотичний метод Крилова-Боголюбова, вивчалася взаємодія й синхронізація в нелінійних коливних системах і з запізненням. Спільно з Є.Ф. Царковим він започаткував дослідження стохастичних диференціальних рівнянь із запізненням.

Ще одним напрямом наукових пошуків В.П. Рубаника було дослідження коливних процесів як у детермінованому випадку, так і для стохастичних квазілінійних систем рівнянь із запізненням, що містять взаємозв'язані рівняння зі звичайними і частинними похідними.

В.П. Рубаник доклав значних зусиль для організації і проведення в 1965, 1968 і 1972 роках трьох Всесоюзних міжвузівських конференцій із теорії та застосувань диференціальних рівнянь з аргументом, що відхиляється.

У його науковому доробку дві монографії: "Колебания квазилинейных систем с запаздыванием" (1969 р.) і "Колебания сложных квазилинейных систем с запаздыванием" (1985 р.), посібник "Основные

принципы разработки и функционирования АСУ" (1977 р.) та 110 наукових статей.

В.П. Рубаник упроваджував нові спекурси для спеціалістів з обчислювальної математики, зокрема з автоматизованих систем керування. Глибоко розуміючи роль ЕОМ у науково-технічному прогресі, він дбав про поповнення технічної бази, розвиток обчислювального центру університету, який став і центром підготовки науково-педагогічних кадрів, науковим центром і місцем практики студентів.

В.П. Рубаник зробив вагомий внесок у підготовку спеціалістів вищої кваліфікації. Під його керівництвом, а також разом із професором Є.Ф. Царковим, захищено 13 кандидатських дисертацій. Більшість його учнів працювали в Чернівецькому державному університеті.

У 1976 році В.П. Рубаник переїхав у місто Гомель. Працюючи в Гомельському державному університеті імені Ф. Скорини, Василь Павлович зробив вагомий внесок у розвиток математичного факультету університету. У різний час він очолював кафедри математичних проблем управління, обчислювальної математики і програмування, працював професором. У грудні 1989 року за станом здоров'я Василь Павлович вийшов на пенсію.

Відійшов у вічність 9 квітня 1993 року, похований у місті Гомель.